

TAJEMNICA JEDNEGO PODWÓRKA

Zdjęcie autora. Sosnowiec. Plac Konstantego Ćwierka

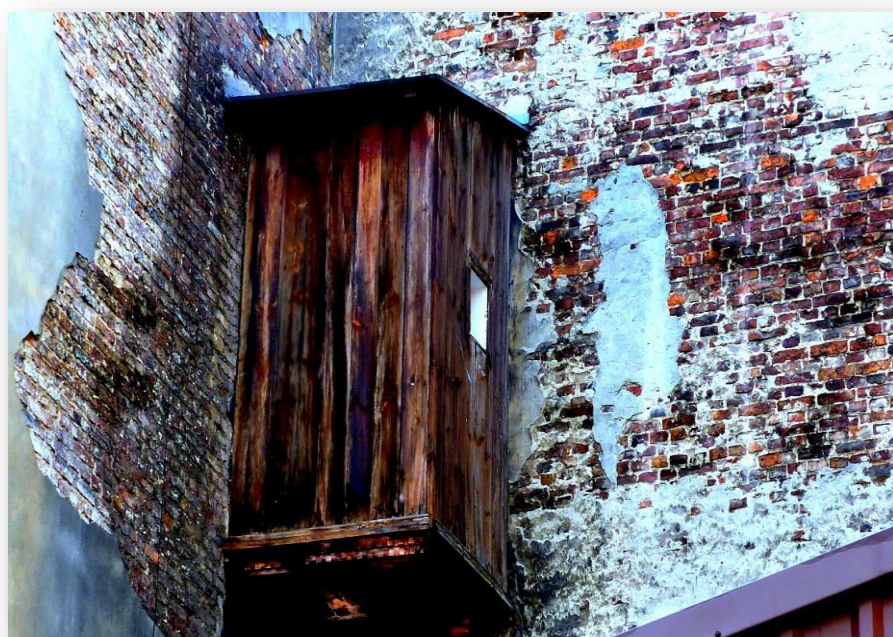
Niemal w samym centrum Sosnowca, bowiem zaledwie w odległości kilkaset metrów od Dworca Głównego przy ulicy 3 Maja, usytuowany jest rozległy skwer, któremu w dniu 21 listopada 2005 roku nadano nazwę - Placu Konstantego Ćwierka. Ten skwer został ozdobiony imieniem i nazwiskiem polskiego pisarza i poety oraz autora słuchowisk radiowych jak i scenariuszy filmowych. Człowiekowi, który przez całe swe życie związany był z Sosnowcem, gdzie zresztą też się urodził 21 listopada 1895 roku. A został zamordowany w obozie koncentracyjnym KL Gusen 20 sierpnia 1944 roku.

Zdjęcie autora. Sosnowiec Plac Konstantego Ćwierka. Wejście do podwórka, gdzie zawieszono na kamienicy drewniane zabudowania.

* * * *

Już w okresie okupacji niemieckiej wielokrotnie z rodzicami udawałem się w centralne rejony miasta, ale nigdy wówczas nie dotarliśmy w okolice ulicy Dęblińskiej. Dopiero po 1945 roku, stopniowo w miarę upływu lat, docierałem tam wielokrotnie. I to aż tyle razy, że obecnie nie jestem już tego w stanie dokładnie określić. Oczywiście, że wówczas raczej nie zerkąłem do zakamarków tego rozległego skweru. Dopiero po upływie wielu, wielu lat od tamtych młodzieńczych i bez troskich chwil, 24 maja 2021 roku podczas sesji zdjęciowej, nagle i to tylko poprzez zrządzenie losu, odkryłem na jednym z podwórek nieznane mi dotąd w Sosnowcu zabudowania, które wzbudziły w mojej duszy trudne do ukrycia zdumienie. Bowiem na jednej ze ścian kilkupiętrowej kamienicy zobaczyłem przyczepione do elewacji budynku prymitywne drewniane zadaszone budki. W niektórych były od widoczne wmontowane w ich podłogę rury kanalizacyjne.

Zdjęcia autora. Sosnowiec. Plac Konstatego Ćwierka. Zawieszane na kilkupiętrowej kamienicy tajemnicze drewniane budki.

Zdjęcie autora. Sosnowiec. Plac Konstatego Ćwierka.

Podobne zabudowania, jednak znacznie większe, też umieszczone na elewacji budynku, które miejscowi określili jako podwórkowe ubikacje, zwane dawniej wychodkami, widziałem już kilkanaście lat temu w katowickiej dzielnicy w Murckach. Jednak wówczas nie miałem ze sobą aparatu fotograficznego, więc ich nie utrwalę na kliszach pamięci. Utrwaliłem natomiast swym aparatem podobne zbudowanie jakie ku memu zdumieniu odkryłem kilka lat temu w Jurze Krakowsko – Częstochowskiej w trakcie zwiedzania zamku w Bobolicach. Jak się wtedy okazało, to nawet nie tak sam zamek jak i jego wnętrza wzbudzały zainteresowanie wśród licznych turystów, ale zawieszona właśnie na jego elewacji drewniana kabina. Ponoć ta zawieszona na elewacji drewniana kabina, miała imitować dawną ubikację, zwaną wychodkiem. Jak na owe dawne jeszcze czasy była podobno jednak unikatowym luksusem, gdyż w przypadku potrzeby fizjologicznej nie trzeba było wówczas opuszczać labiryntowych pomieszczeń zamku i udawać się do stojących na zewnątrz latryn, lecz korzystało się właśnie z takich zawieszonych na murach zamku - kabin.

Zdjęcie autora. Jura Krakowsko – Częstochowska. Zamek w Bobolicach.

Zdjęcie autora. Jura Krakowsko – Częstochowska. Zamek w Bobolicach.

Proszę sobie tylko wyobrazić jakie było moje zdumienie w trakcie utrwalania zdjęć, gdy nagle na jednym z podwórek przy Placu Konstantego Ćwierka ujrzałem prawie identyczne drewniane zabudowanie jak w Zamku w Bobolicach. A były nimi zawieszane na elewacji kamienicy nie jedna, ale dwie drewniane kabiny. Byłem wówczas tym widokiem niezmiernie zaskoczony, gdyż czegoś takiego nie spodziewałem się zobaczyć na własne oczy i to jeszcze w XXI wieku, i to niemal w centrum gwarne go miasta. Przechodzący przez podwórze nieznan mi mężczyzna, oświadczył, że są to dawne jeszcze drewniane ubikacje, zwane popularnie wychodkami i wiszą na tej elewacji kamienicy już od co najmniej kilkunastu lat. Ale obecnie już chyba tylko służą jako dodatkowe pomieszczenia gospodarcze, mieszkającym w tej kamienicy jednemu lub dwóm lokatorom.

* * * *

W trakcie publikacji w listopadzie 2022 roku na moim autorskim portalu internetowym Facebook utrwalonych powyższych zdjęć z Placu Konstantego Ćwierka, jedna nieznan mi osoba oświadczyła, że są to dawne jeszcze żydowskie Kuczki, a druga że tak się jej też wydaje ale nie ma co do tego pełnej pewności.

Jak wynika z Wikipedii A (z dnia 25 listopada 2022 roku) to Kuczka jest „szalas budowany w święto Sukkot, także altana lub drewniany ganek przy bożnicy, służący do obchodów tego świata. Ma przypominać Żydom, w jakich warunkach musieli mieszkać w czasie wędrówki z Egiptu. Ortodoksi mieszkają w nich przez cały czas podczas tych świąt (siedem dni), a umiarkowani ortodoksi i reformowani korzystają z nich tylko w czasie modlitw przy synagogach. Szalasy przystraja się owocami z Izraela. Koniec cytatu.

Po tych przytoczonych cytatach, pozostają więc jeszcze tylko do wyjaśnienia pewne wątpliwości. A mianowicie oto takie. Czy na tych budynkach wiszą faktycznie żydowskie Kuczki ? Wszak okupant niemiecki po zajęciu Sosnowca w 1939 roku natychmiast przecież zburzył dawne żydowskie synagogi. Więc czy mogły się zachować nie tylko od czasów okupacji niemieckiej, ale przynajmniej od około prawie 100 lat w takim doskonałym jeszcze stanie technicznym dawne żydowskie Kuczki ? Do tego jeszcze w centrum miasta i na elewacji kilkupiętrowej kamienicy, a nie przy synagogach, gdzie były ponoć stawiane - jak to wynika z Wikipedii A. Pozostają jednak do zadania jeszcze kolejne pytania ? O ile są to faktycznie żydowskie Kuczki, to jakim cudem przetrwały jednak marzec 1968 roku, gdzie jednym z głównych wątków była tak zwana kampania antysyjonistyczna, ukierunkowane przeciwko państwu Izrael i jego sympatykom z PRL. A w rzeczywistości to miała charakter wybitnie antysemicki. Czy w trakcie generalnej przebudowy miasta Sosnowca, gdy nawet zburzono wówczas zabytkowe śródmiejskie Getto, to pracownicy z Komitetu Miejskiego PZPR i ich sympatycy nie widzieli zawieszonych na tej kamienicy tych symboli żydowskich ? W związku z poprzednim pytaniem, mimo woli pojawia się jeszcze kolejne. A mianowicie oto takie. Czy więc te zawieszane na kamienicy prymitywne drewniane zabudowania są faktycznie jednak dawnymi żydowskimi Kuczkami, czy jednak spełniały i spełniają nadal inną rolę ? Bowiernie niezwykle dostojne Kuczki, nieporównywalne absolutnie z tymi z Placu Konstatego Ćwierka, wręcz precudowne arcydzieła sztuki budowlanej, są udostępnione na portalu Wikipedii A i jak wynika to z podpisu - pochodzą z Łodzi z ulicy Piotrkowskiej 40 i 88. Ich zewnątrz architektura jest jednak absolutnie nieporównywalna do wiszących drewnianych prymitywnych budek na opisywanej powyżej sosnowieckiej kamienicy. Poniżej prezentuję ich bajkowy wystrój.

Źródło: Wikipedia A (z dnia 25.XI.2022r.). Łódź, ul. Piotrkowska 88. Żydowska Kuczka. Praca Jarosława Góralczyka.

**Źródło: Wikipedia A (z dnia 25.XI.2022r.). Łódź, uliczka Piotrkowska 40. Żydowska Kuczka.
Brak nazwiska autora.**

.....
Autor bardzo serdecznie dziękuje twórcom Wikipedii A za możliwość publikacji zdjęć.

Katowice, listopad 2022 rok

Janusz Maszczyk